

**Osnabrücká deklarácia
o odbornom vzdelávaní
a príprave
ako prostriedku na oživenie
a spravodlivý prechod
k digitálnemu
a ekologickému
hospodárstvu**

Schválená 30. novembra 2020

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2021

© Európska únia, 2021

Politika v oblasti opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa vykonáva rozhodnutím Komisie 2011/833/EÚ z 12. decembra 2011 o opakovanom použití dokumentov Komisie (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39). Ak nie je uvedené inak, opakované použitie tohto dokumentu je povolené v zmysle medzinárodnej licencie Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znamená, že opakované použitie je povolené za predpokladu, že sa riadne uvedie zdroj a akékoľvek zmeny.

PDF ISBN 978-92-76-43251-7 doi:10.2767/786693 KE-07-21-050-SK-N

OSNABRÜCKÁ DEKLARÁCIA 2020

o odbornom vzdelávaní a príprave ako prostriedku na oživenie a spravodlivý prechod k digitálnemu a ekologickému hospodárstvu

Vyhlásenie ministrov členských štátov, kandidátskych krajín EÚ a krajín EHP zodpovedných za odborné vzdelávanie a prípravu (OVP), európskych sociálnych partnerov a Európskej komisie, ktorí sa stretli 30. novembra 2020, aby sa dohodli na novom súbore politických opatrení v rámci OVP na obdobie rokov 2021 – 2025, ktoré majú doplniť a implementovať víziu a strategické ciele sformulované v odporúčaní Rady o odbornom vzdelávaní a príprave pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť.

My, ministri zodpovední za odborné vzdelávanie a prípravu (OVP), opätovne potvrdzujeme náš záväzok, ktorý je predmetom diskusie na našom spoločnom stretnutí s európskymi sociálnymi partnermi a Európskou komisiou v Osnabrücker 16. a 17. septembra 2020, prispieť k zotaveniu po pandémie COVID-19 a ďalej rozvíjať európsky priestor odborného vzdelávania a prípravy prostredníctvom inovatívnych systémov vzdelávania a odbornej prípravy zameraných na budúcnosť s cieľom podporiť digitálny a zelený prechod a lepšiu zamestnateľnosť a konkurencieschopnosť stimulovať hospodársky rast.

Všetky ciele a činnosti sa budú implementovať s náležitým ohľadom na zásadu subsidiarity a v súlade s vnútroštátnymi podmienkami OVP.

Zdôrazňujeme, že silné partnerstvo so sociálnymi partnermi je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov a výsledkov stanovených v Osnabrückekej deklarácii.

Ceníme si podporu zo strany združení poskytovateľov OVP a združení učiacich sa na európskej úrovni vydaním ich pozičných dokumentov v súlade s Osnabrückou deklaráciou.

Odsúhlasená ministrami krajín zúčastňujúcich sa kodanského procesu zodpovednými za odborné vzdelávanie a prípravu:

- členských štátov EÚ (Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko)
- kandidátskych krajín EÚ (Albánsko, Čierna Hora, Severomacedónska republika, Srbsko, Turecko)
- krajín EHP (Island, Lichtenštajnsko, Nórsko)

Odsúhlasená európskymi sociálnymi partnermi (ETUC, BusinessEurope, SMEUnited, CEEP)

Odsúhlasená Európskou komisiou a

Podporovaná združeniami poskytovateľov OVP na európskej úrovni (VET4EU2) a zástupcami učiacich sa (OBESSU, Európska sieť učňov), ktorí vydali pozičné dokumenty na podporu Osnabrückej deklarácie

ÚVOD

Pandémia COVID-19, ako aj digitalizácia a zmena klímy silne ovplyvňujú naše ekonomiky, zamestnanosť a spoločnosti. Právom sa žiada, aby odborné vzdelávanie a príprava (OVP) prispievali k strategickým riešeniam bezprecedentných udalostí, ako je zotavenie po COVID-19, ale tiež k zvládnutiu výziev, ako sú demografické zmeny, digitálne inovácie, udržateľné alebo klimaticky neutrálne prístupy, rastúci dopyt po zručnostiach¹ v odbore STEM a rastúca potreba neustáleho zvyšovania kvalifikácie a rekvalifikácie počas celého pracovného života. Odborné vzdelávanie a príprava získava novú dynamiku vďaka novo aktualizovanému európskemu programu v oblasti zručností² a návrhu Komisie na odporúčanie Rady o OVP³, ktoré pomáha uplatňovať právo na jednotlivcov na kvalitné a komplexné vzdelávanie, odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie, ako sa uvádza v prvj zásade európskeho piliera sociálnych práv. V kodanskej deklarácii z 29. – 30. novembra 2002 sa začala európska stratégia pre posilnenú spoluprácu v OVP, ktorá sa bežne označuje ako „kodanský proces“. Spolupráca v rámci takmer dvadsaťročného kodanského procesu sa stala katalyzátorom modernizácie odborného vzdelávania a prípravy v mnohých členských štátoch EÚ a kandidátskych krajinách a podporila prácu na dosahovaní európskych strategických zámerov a zámerov. Nadviažeme na výsledky našej spolupráce dohodnuté v Kodanskej deklarácii (2002) a opätovne potvrdené v komuniké z Maastrichtu (2004), Helsínk (2006), Bordeaux (2008), Brugg (2010) a záveroch z Rigy (2015). Kodanský proces poskytuje trojstrannú platformu na zintenzívnenie, doplnenie a uvedenie do praxe európskej politiky odborného vzdelávania a prípravy, ktorú prijala Rada Európskej únie. Poskytuje tiež platformu na posilnenie spolupráce so sociálnymi partnermi, s komorami, poskytovateľmi OVP a organizáciami študentov na nasledujúcich päť rokov. Prispeje tiež k ďalšiemu rozvoju európskeho priestoru odborného vzdelávania a prípravy prostredníctvom inovatívnych systémov odborného vzdelávania a prípravy zameraných na budúcnosť, podporujúcich spravodlivý prechod k digitálnemu a ekologickému hospodárstvu.

¹ Termín zručnosti používame v širokom význame, ktorý zahŕňa aj kompetencie.

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_20_1196.

³ Tamže.

ZDÔVODNENIE

Vynikajúce a inkluzívne európske OVP je viac ako odpoveďou na vývoj a výzvy, ktorým jednotlivci a organizácie čelia. OVP umožňuje inovácie a je základom zeleného, digitálneho a udržateľného rastu. Zvyšuje odolnosť krajín voči kríze, rozvíja kvalitné príležitosti celoživotného vzdelávania pre všetkých občanov a premieňa digitálne a zelené výzvy na hnacie sily schopné zosúladiť trvalé oživenie, environmentálnu udržateľnosť a spravodlivé rozdelenie výhod rastu medzi všetkých občanov a spoločnosti.

Vynikajúce a inkluzívne európske OVP je rovnako potrebné pre konkurencieschopnosť európskych podnikov a dobre fungujúci európsky trh práce.

Učňovská príprava a učenie sa na pracovisku zakomponované do pracovného prostredia v reálnom živote podporujú zamestnateľnosť. OVP vybavuje našu pracovnú silu vedomosťami, zručnosťami a kompetenciami, ktoré sú relevantné pre neustále sa meniaci trh práce, ponúka zvyšovanie úrovne zručností a zvyšovanie kvalifikácie pre začlenenie a excelentnosť. Oblasť OVP má osobitné zameranie a identitu, silnú úlohu na rozhraní vzdelávania a odbornej prípravy, politiky zamestnanosti a hospodárskej politiky. Rozvoj OVP môže byť efektívny iba vtedy, ak sú politiky koherentné a vzájomne prepojené, podporené rovnováhou medzi kontinuitou a novými smermi.

Berúc do úvahy návrh na odporúčanie Rady o OVP pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť, ako aj aktualizovaný Európsky program v oblasti zručností, sa Osnabrückerá deklarácia zameriava na roky 2021 až 2025 na štyri hlavné oblasti:

1. Odolnosť a excelentnosť prostredníctvom kvalitného, inkluzívneho a flexibilného OVP
2. Vytvorenie novej kultúry celoživotného vzdelávania – význam ďalšieho vzdelávania a digitalizácie
3. Udržateľnosť – zelený odkaz v OVP
4. Európsky priestor vzdelávania a prípravy a medzinárodný rozmer OVP

Toto vyhlásenie staviame na základných princípoch, medzi ktoré patrí náležité zohľadnenie sociálneho dialógu a potreba silného partnerstva so širokou škálou zainteresovaných strán vrátane sociálnych partnerov, spoločností, organizácií zamestnávateľov, komôr, združení pobočiek, poskytovateľov OVP, zástupcov študentov, národných, regionálnych, miestnych verejných správ, služieb zamestnanosti a organizácií sociálneho hospodárstva. Spoločnosti ako miesta vzdelávania sú pre moderné a vynikajúce OVP rozhodujúce. Zdôrazňujeme spoločnú zodpovednosť so spoločnosťami pri podpore propagácie potrebných zručností. Potreba dostatočných investícií a zapojenie všetkých zainteresovaných strán je tiež kľúčom k dosiahnutiu jej cieľov, najmä v súvislosti s pandémiou.

Kvalitné a inkluzívne OVP by malo občanom poskytovať rovnaké príležitosti na odbornú prípravu bez ohľadu na ich osobné a ekonomické zázemie a miesto pobytu.

Medzi základné zásady patrí aj potreba udržiavať vysoko kvalitné učňovské vzdelávanie a učenie sa na pracovisku, konsolidovať dosiahnuté výsledky, ako aj potreba lepšej integrácie počiatočného a ďalšieho OVP s cieľom zabezpečiť rekvalifikáciu a zvyšovanie kvalifikácie vrátane prechodov z počiatočného odborného vzdelávania do ďalšieho OVP. Občania, študujúci, ich rodiny sú jadrom nášho záujmu; prístup ku kvalitatívnemu, inkluzívnemu a zodpovednému OVP a prospech z neho by malo byť právom pre všetkých študentov.

V kontexte vysokej neistoty je investovanie do zručností a schopností ľudí tiež najlepšou voľbou na zvýšenie dôvery európskych občanov; to ide v kombinácii so zlepšením efektívnosti trhov práce.

Prvý cieľ: odolnosť a excelentnosť prostredníctvom kvalitného, inkluzívneho a flexibilného OVP

Nové technológie, nové obchodné modely, digitalizácia, umelá inteligencia, demografické zmeny, zmena klímy a hospodárska kríza spôsobená ochorením COVID-19 si vyžadujú flexibilné reakcie systémov OVP s primeraným riadením. Flexibilné a odolné OVP je schopné prispôbiť sa narušeniam a premeniť hrozby na príležitosti, čo umožňuje inovácie, produktivitu a odolnosť našich ekonomík a spoločností na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni. Zatiaľ čo OVP umožňuje občanom vyrovnávať sa so zmenami, malo by im to tiež umožniť formovať zmeny. Inovácie v oblasti OVP úzko súvisia s otázkami nových zručností, učebných osnov, metodík výučby a prognostických nástrojov.

Sme teda odhodlaní využiť potenciál digitálneho učenia a umelej inteligencie na podporu študentov a učiacich sa pri rozvíjaní ich vedomostí, zručností a kompetencií. Trh práce a informácie o zručnostiach⁴, ako aj výskum by mali informovať osoby s rozhodovacími právomocami v oblasti OVP a podporovať poskytovateľov a odborníkov v oblasti OVP pri vývoji a prispôbovaní ich ponúk OVP meniacim sa trhom práce a sociálnym potrebám. Študenti a učiaci sa potrebujú viac usmernenia a individuálnej podpory, aby mohli navrhnuť svoje študijné a kariérne dráhy. Pandémia COVID-19 nás navyše naučila, že digitálne vzdelávanie môže pri podpore vzdelávania hrať doplnkovú a dôležitú úlohu. Spolu

⁴ Pod informovanosťou pre oblasť zručností sa rozumie výsledok odborného procesu výberu, kombinovania a prezentovania dôkazov na základe prognózy zručností, sledovania uplatnenia absolventov, prieskumov o zručnostiach, analýz veľkých dát a iných metód s cieľom mapovať a predvídať trendy v oblasti zručností.

s prístupmi riadenia zhora nadol rastie v nových podmienkach úloha rôznych sietí horizontálnej spolupráce vrátane formovania spoločenstiev praktík pre vzájomnú podporu a získavanie poznatkov, najmä pokiaľ ide o núdzové riešenia.

Sme svedkami zvyšujúcich sa potrieb trhu práce s rôznymi kombináciami zručností a kvalifikácií, ako aj štrukturálnych zmien v prostredí OVP. Oba vývojové trendy si vyžadujú modernizované inkluzívne OVP. Pretože jednotlivci budú musieť pravidelne preškoľovať a zvyšovať kvalifikáciu, aby sa prispôbili rýchlo sa rozvíjajúcej digitalizácii⁵, bude pre udržanie zamestnateľnosti čoraz dôležitejšie vynikajúce OVP na všetkých kvalifikačných úrovniach vrátane vyšších úrovní európskeho kvalifikačného rámca (EKR). Vynikajúce OVP pripravuje študentov na svet práce dneška i na budúcnosť a umožňuje vytváranie pracovných miest v kontexte efektívnych a kvalitných trhov práce. Vynikajúce OVP prispieva k posilňovaniu demokratických občianskych a európskych hodnôt. Dosiahnutie týchto cieľov si bude vyžadovať rozvoj kapacít inštitúcií OVP s aktívnym zapojením zainteresovaných strán. Vysokokvalitné OVP, ktoré zahŕňajú podnikateľské vzdelávanie, umožňuje študentom a učiacim sa otvárať nové podniky.

Úloha a rozsah inštitúcií OVP sa menia. Hranice medzi vysokoškolským vzdelávaním a OVP sa stierajú; prekážky je ešte potrebné prekonať. Politiky sa usilujú o väčšiu priepustnosť v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy. Vynikajúce OVP sa v spoločnostiach oceňuje a spája sa s uznaním a priepustnosťou pre vysokoškolské vzdelávanie, ako aj s plynulým prístupom na trh práce.

Podporujeme tak iniciatívu za excelentnosť v oblasti OVP v Európe a zdôrazňujeme význam programov OVP na úrovniach EKR od 5 do 8 na úrovni vysokej školy, aby sme absolventom OVP ponúkli flexibilnú, inkluzívnu a hodnotnú cestu k pracovným miestam na vysokej úrovni a kariérnym príležitostiam v reakcii na súčasné a budúce sociálno-ekonomické potreby. Za kľúčové považujeme dobre ciele investície do OVP a posilnenej spolupráce so sociálnymi partnermi a medzi príslušnými zainteresovanými stranami vrátane študentov.

⁵ S ohľadom na rámcovú dohodu európskych sociálnych partnerov EÚ o digitalizácii (2020).

Podpora na úrovni EÚ

Podporovať výmenu najlepších postupov a aktivity vzájomného učenia sa o inovatívnych politických reformách a excelentnosti OVP, tiež pri riešení výziev v oblasti udržateľnosti a digitalizácie a prepojení ponúk kvalifikácie v odbornom vzdelávaní a príprave v odbore OVP a CVET ako atraktívnych kariérnych dráh

Rozvíjať a posilňovať centrá odbornej výnimočnosti ako inovatívne inkubátory a ekosystémy zručností zahŕňajúce vzdelávacie, školiace a výskumné činnosti, odborné vzdelávanie a prípravu, vysoké školy a výskum vo vybraných odvetvových oblastiach alebo sociálno ekonomické výzvy vrátane podpory podnikania a digitálnych a inovatívnych zdrojov OVP pre všetkých

Opatrenia na vnútroštátnej úrovni:

Preskúmať možnosť zriadenia siete dobrovoľných odborníkov a vedúcich pracovníkov, dôchodcov alebo sabatov na podporu ich kolegov v oblasti OVP a učňovskej prípravy ako súčasť Európskeho združenia učňovskej prípravy

Podporovať rozvoj digitálnej infraštruktúry na účely učenia a výučby v OVP vrátane umelej inteligencie a technológií AR/VR a rozvíjať vhodné inštitucionálne vyučovacie a školiace opatrenia založené na primeranej infraštruktúre, najmä v odľahlých a vo vidieckych oblastiach, čím sa zabezpečí sociálne začlenenie

Posilniť pracovné a učňovské vzdelávanie prostredníctvom vykonávania európskeho rámca pre kvalitné a efektívne učňovské vzdelávanie⁶ a využívania podporných služieb na požiadanie a iniciatív v oblasti politického vzdelávania. Posilniť využívanie kvalitného a inkluzívneho učňovského vzdelávania ako nástroja na podporu prechodu zraniteľných skupín medzi školami a prípravami na prácu a na zlepšenie kvalifikačných úrovní občanov

Podpora centier odbornej excelentnosti (CoVE) a zlepšenie priepustnosti medzi odbornými a akademickými dráhami vrátane učenia sa na pracovisku a posilnenej spolupráce medzi OVP a VŠ a výskumnými centrami, a tým zavedenie kvalitných a efektívnych ponúk OVP a učňovského vzdelávania na úrovni EKR 5 a vyššej

Vyvinúť národné a regionálne systémy spravodajských informácií o zručnostiach vrátane predvídania schopností a ich postupného sledovania

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0502%2801%29>

a umožniť sociálnym partnerom, subjektom s rozhodovacou právomocou, zainteresovaným stranám a poskytovateľom včasné a efektívne prispôsobenie a aktualizáciu ponúk, učebných osnov a usmernení v oblasti odborného vzdelávania a prípravy

Druhý cieľ: vytvorenie novej kultúry celoživotného vzdelávania – význam ďalšieho vzdelávania a digitalizácie

Keďže sa menia profily práce a kvalifikácie a v dôsledku digitálnej a zelenej transformácie vznikajú nové profesie, jednotlivci potrebujú podporu pri neustálom zvyšovaní kvalifikácie a trvalej aktualizácii svojich zručností. Európske a národné kvalifikačné rámce sa vyvinuli ako základný kameň kvalifikačných systémov podporujúcich transparentnosť a kvalitu kvalifikácií. Je potrebné propagovať OVP ako atraktívny a vysoko kvalitný spôsob zamestnania a života. Príťažlivosť sa dá dosiahnuť najmä adaptabilitou, flexibilitou, vysokou kvalitou, inkluzívnosťou a priepustnosťou tréningových dráh.

Celoživotné vzdelávanie znamená, že jednotlivci majú možnosť osvojiť si širokú škálu zručností a schopností a orientovať sa v systéme vzdelávania a odbornej prípravy s využitím najmodernejších technológií a učebných nástrojov presahujúcich hranice inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy. V rámci ďalšieho OVP by sa preto malo obrátiť na systémový prístup, aby sa prispôbilo technologickému posunu počas celého pracovného života. Za ďalší rozvoj novej kultúry celoživotného vzdelávania a poskytovanie kvalitných, prístupných a inkluzívnych, relevantných a udržateľných systémov celoživotného vzdelávania sú zodpovedné všetky zúčastnené strany - národné a regionálne orgány, sociálni partneri, poskytovatelia OVP a učiaci sa.

Ponuky počiatočného a ďalšieho OVP by mali byť lepšie prepojené, kompatibilné a mali by vychádzať z poznatkov o zručnostiach na európskej, vnútroštátnej a/alebo regionálnej úrovni. Nová kultúra celoživotného vzdelávania znamená, že jednotlivci majú po celý život úžitok z kariérneho poradenstva, môžu sa zapájať do kvalitných a inkluzívnych programov OVP a získavať kompetencie na aktívne zvládnutie svojich fáz vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnania s podporou a väčšou zodpovednosťou všetkých zúčastnených strán. Spolieha sa na sociálne a pracovné požiadavky a politiky a rámce odborného vzdelávania a prípravy orientované na prax. Nová kultúra celoživotného vzdelávania znamená aj to, že v rámci stratégií ďalšieho odborného vzdelávania je vynikajúce pracovné a celoživotné vzdelávanie: učiaci sa všetkých vekových skupín a spoločností by si mali byť vedomí svojich potrieb a rozvíjať pracovné prostredie podporujúce učenie, aby naplno využili svoj plný potenciál. Je dôležité zabezpečiť efektívne kariérne poradenstvo a prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave pre

všetkých, najmä pre zraniteľných študentov, napríklad aj prostredníctvom oprávnení na školenie, účtov, bipartitných fondov a iných stimulov.

Kľúčom k kultúre celoživotného vzdelávania sú oddaní učitelia, poradcovia, školitelia a mentori, ktorí majú úžitok z vysokej kvality a začiatočného a nepretržitého profesionálneho rozvoja a pôsobia ako multiplikátori a sprostredkovatelia. V mnohých ohľadoch bude pedagogický a školiaci personál aktívne zapojený do riadenia zmien hneď po ňom. Digitálna výučba a školenie vyžadujú, aby pracovníci OVP rozvíjali nové metodicko-didaktické prístupy uplatniteľné v prepojenom svete. Z tohto dôvodu je potrebné zvýšiť atraktivitu profesie učiteľov a školiteľov⁷, napríklad podporou prístupu obchodných profesionálov k profesii učiteľov a školiteľov v inštitúciách OVP.

Krátkodobé výstupy na roky 2021 – 2025

Podpora na úrovni EÚ

Vypracovať zoznam stratégií a opatrení týkajúcich sa rekvalifikácie a zvyšovania kvalifikácie v kontexte zelenej a digitálnej transformácie a na základe prieskumov v celej EÚ, ako sú prieskumy o ďalšom odbornom vzdelávaní, prieskumy európskych spoločností a ďalšie príslušné dôkazy Komisie a Cedefopu

Ďalej zlepšovať predvídanie strategických zručností na úrovni EÚ, najmä prostredníctvom práce Cedefopu v oblasti spravodajstva o zručnostiach po konzultácii s Európskou komisiou, národnými vládami a sociálnymi partnermi

Spustiť a podporovať Pakt pre zručnosti, mobilizovať partnerstvá, stimuly a záväzky pre akcie v súlade so zvyšovaním kvalifikácie a rekvalifikáciou pracovnej sily po dohode s členskými štátmi a so spoločnosťami

Preskúmať finančné a nefinančné stimuly pre počiatočné OVP a OVP zamerané na dospelých študentov, propagačné programy s verejným financovaním ďalšieho odborného vzdelávania a prípravy a ďalšie finančné stimuly, pokiaľ je to vhodné v súvislosti s dohodami o kolektívnom vyjednávaní, s cieľom podporiť individuálne vzdelávanie s prihliadnutím na synergie medzi rôznymi oblasťami politiky, napr. politiky zamestnanosti, sociálneho začlenenia a vzdelávania, ako aj národné a regionálne špecifiká

Zlepšiť európsku štatistiku spolu s národnými štatistickými úradmi vrátane práce na štatistike verejných a súkromných investícií do vzdelávania dospelých

⁷ V súlade so závermi Rady o európskych učiteľoch a školiteľoch pre budúcnosť (2020/C 193/04).

Uľahčiť mobilitu pri vzdelávaní a práci v Európe, poskytnúť prístup k transparentným a spoľahlivým informáciám o zručnostiach, možnostiach vzdelávania a trendoch na trhu práce, uľahčiť celoeurópske prepojenie digitálnych platforiem pre vzdelávanie a riadenie kariéry a umožniť inštitúciám vzdelávania a odbornej prípravy vydávať digitálne diplomy a osvedčenia (Europass Digital Credentials), a tým uľahčovať transparentnosť a uznávanie kvalifikácií v celej Európe prostredníctvom novej platformy Europass

Opatrenia na vnútroštátnej úrovni:

Vypracovať národné stratégie zručností pre kvalitné a inkluzívne celoživotné vzdelávanie so všetkými príslušnými národnými, regionálnymi, odvetvovými zainteresovanými stranami a sociálnymi partnermi. Okrem zabezpečenia v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy môžu národné stratégie zručností obsahovať aj poradenstvo, stimuly na zlepšovanie poskytovania zručností zamestnávateľmi, väčšiu účasť zamestnancov, validáciu predchádzajúceho vzdelávania a ciele verejné prístupy oslovujúce neaktívnych a nezamestnaných jednotlivcov, mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), alebo jednotlivcov ohrozených nezamestnanosťou

Vypracovať ciele informačné opatrenia o výhodách OVP a zabezpečiť používateľsky ústretový prístup k informáciám o OVP a ponukách CVET na vnútroštátnej a regionálnej úrovni zameraných na rodové a iné stereotypy pre rovnocennú, spravodlivú a rozmanitú spoločnosť. Vyvinúť spolu s príslušnými zainteresovanými stranami digitálne vzdelávacie riešenia podporujúce prístup k príležitostiam v oblasti ďalšieho OVP a udeľovanie osvedčení a osvedčení o OVP, ktoré otvárajú možnosť získať úplnú kvalifikáciu bez toho, aby sa zanedbali ďalšie odborné vzdelávanie a príprava a pozitívne účinky výučby vhodného pracovného prostredia

V prípade potreby podpora prepojenia vnútroštátnych platforiem alebo databáz OVP s Europassom v súlade s rozhodnutím o Europassu a odporúčaním EKR

Podporovať učiteľov, školiteľov, poradcov, pedagógov pre dospelých a mentorov v oblasti OVP vybavením primeraných zručností a nástrojov pre digitálne technológie a prostredníctvom nich; najmä prostredníctvom systematických prístupov a príležitostí na počiatočný a nepretržitý profesionálny rozvoj v školskom aj pracovnom prostredí, ako aj dištančného vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré im umožnia napredovať v kariére

Tretí cieľ: udržateľnosť – zelený odkaz v OVP

Zodpovedné konanie voči životnému prostrediu ovplyvňuje európske spoločnosti a ekonomie. Udržateľnosť je prierezovým záujmom, ktorý sa prelína s dopytom po pracovnej sile, so vzdelávaním, zručnosťami, s povolaniami a geografickým rozložením pracovných miest a pracovníkov. Spoločnosti, organizácie súkromného sektoru a spoločenské iniciatívy sú hlavnými hnacími silami udržateľnosti v ekonomike a spoločnosti. Počiatočné a ďalšie OVP by sa mali usilovať o začlenenie zručností pre udržateľnosť do svojich predpisov a postupov. Okrem toho je ústredné prepojenie medzi digitalizáciou a udržateľnosťou. Rozvoj technológií podporuje rast sektorov vrátane sektora vzdelávania a odbornej prípravy; rozvoj otvoreného prostredia a digitálnych učebných prostredí môže urobiť prístup k vzdelávaniu pre udržateľný rozvoj prístupnejším v prostredí vzdelávania a odbornej prípravy, či už v školách, firmách alebo doma, a mimo nich.

Krátkodobé výstupy na roky 2021 – 2025

Podpora na úrovni EÚ

Podporovať iniciatívy na podporu spolupráce a výmeny vedomostí medzi inštitúciami OVP a poskytovateľmi v oblasti učebných metód, učebných plánov, usmernení, praktického učenia a zabezpečenia kvality ponuky vzdelávania a odbornej prípravy v oblasti zelených zručností pomocou európskych programov ako Erasmus+

Podporovať výmenu postupov učiteľov a školiteľov OVP, najmä pokiaľ ide o trendy a kvalifikačné potreby týkajúce sa zelenej ekonomiky, vzájomne sa učiť/hodnotiť a vymieňať si najlepšie postupy

Výzva na prijatie nových záväzkov a partnerstiev pre kvalitné a efektívne učňovské vzdelávanie spojené so zelenými technológiami a povolaniami v rámci obnovenej Európskej aliancie pre učňovské vzdelávanie so zameraním na hospodárske odvetvia, ktoré budú v prvej línii prechodu na klimaticky neutrálnu Európu

Preskúmať možnosti, ako dosiahnuť, aby bola spolupráca v oblasti politiky EÚ v oblasti OVP neutrálna z hľadiska klímy, napríklad prostredníctvom širšieho využívania videokonferencií, webových seminárov, virtuálnych konferencií so všetkými zúčastnenými stranami v oblasti OVP a sociálnymi partnermi

Opatrenia na vnútroštátnej úrovni:

Vytvoriť stimuly pre ekologizáciu ustanovení OVP vrátane vzdelávania a odbornej prípravy v ekologických technológiách a inováciách, v oblasti energetickej účinnosti, obehového hospodárstva, environmentálneho povedomia, udržateľného využívania učebných a školiacich materiálov, digitalizácie na zníženie účinkov klímy a ďalších

Definovať súbor zručností relevantných pre trh práce pre zelený prechod, ktoré sa majú zahrnúť do učebných osnov a poskytovania OVP, vrátane základných zručností vo všetkých odvetviach a zamestnaniach a zručností špecifických pre dané odvetvie v spolupráci so sociálnymi partnermi

Definovať a podporiť ustanovenia, ktoré umožnia pedagogickým a školiacim pracovníkom, riadiacim tímom u poskytovateľov OVP, ako aj školiteľom a inštruktorm v spoločnostiach pôsobiť ako multiplikátori a sprostredkovatelia s ohľadom na zvyšujúcu sa digitalizáciu a udržateľnosť pri poskytovaní a správe ponúk školení

Štvrtý cieľ: európsky priestor oblastí vzdelávania a odbornej prípravy a medzinárodný rozmer OVP

Globalizácia trhov a demografické trendy si vyžadujú modernizáciu a prispôbenie systémov a inštitúcií OVP na vnútroštátnej, regionálnej a odvetvovej úrovni v členských štátoch. Globálny rozvoj ponúka Európe aj veľké príležitosti ako miesta vzdelávania a odbornej prípravy. Tento cieľ navyše odkazuje na ambiciózny zámer kodanskej deklarácie urobiť z Európy celosvetový odkaz pre študujúcich. V tejto súvislosti si vydláždili cestu európske a národné kvalifikačné rámce, ako aj Europass.

Mobilita v odbornom vzdelávaní a príprave sa za posledné dve desaťročia výrazne zvýšila a mobilitu v rámci programu Erasmus + využilo viac ako 1,5 milióna študentov a zamestnancov v OVP. V súvislosti s pandémiou COVID-19 získala virtuálna a hybridná mobilita nový impulz. Impulz naberajú projekty spolupráce, ktoré vedú k spoločným ponukám a kvalifikáciám OVP. Migrácia je výzvou pre všetkých. Transparentnosť a porovnateľnosť kvalifikácií a kompetencií pomáha príslušným orgánom, poskytovateľom vzdelávania a odbornej prípravy, zamestnávateľom a jednotlivcom pri prijímaní informovaných rozhodnutí a rozhodnutí. V tejto súvislosti by sme mali v plnej miere využívať iniciatívy a programy EÚ (napríklad EKR, Europass, Erasmus+).

Tieto iniciatívy a programy podporujú transparentnosť kvalifikácií, zabezpečujú príležitosti pre všetkých študentov, aby sa zapojili do flexibilných a inkluzívnych spôsobov, a povzbudzujú jednotlivcov k horizontálnemu prechodu z miesta vzdelávania v jednej krajine na miesto vzdelávania v inej krajine pri dosahovaní úplnej kvalifikácie alebo úplného ukončenia štúdia v oblasti počítačného alebo ďalšieho OVP. Na pozadí demografických zmien to tiež pomôže cezhraničnej mobilite kvalifikovaných pracovníkov a odborníkov, a tým zlepšiť zosúladenie ponuky a dopytu na trhu práce.

Celkovo by sme mali podporovať európske systémy OVP ako spoločný európsky priestor vzdelávania a odbornej prípravy, ktorý je uznávaný ako celosvetová referencia pre študentov odbornej prípravy. Patrí sem aj rozvoj zásad a noriem založených na platforme Europass ako atraktívnych a bezpečných alternatív komerčných platforiem na spracovanie údajov a produktov z iných svetových regiónov. Politika EÚ v oblasti OVP by mohla s podporou ETF a Cedefopu zasiahnuť vzdelávanie a odbornú prípravu v susedných krajinách a v iných regiónoch sveta.

Krátkodobé výstupy na roky 2021 2025

Podpora na úrovni EÚ

Posilniť mobilitu vrátane dlhodobej mobility v OVP na základe spoločných kritérií kvality a podpory uznávania výsledkov vzdelávania v OVP
Preskúmať možnosť štruktúrovanej nadnárodnej výmeny medzi zúčastnenými stranami v oblasti OVP, učiteľmi a školiteľmi v oblasti OVP a zástupcami sociálnych partnerov; ; posúdiť potenciál európskych nástrojov, ako sú EPALE, e Twinning a Europass
Ďalej rozvíjať Europass v úzkej spolupráci s členskými štátmi a európskymi sociálnymi partnermi zvážením osobitostí národných a regionálnych systémov OVP. Zabezpečiť, aby mali študenti OVP kedykoľvek a kdekoľvek, vrátane mobilných zariadení, prístup k viacjazyčným informáciám o mobilitách učenia, európskych ponúk OVP, kvalifikačných požiadaviek na pracovné ponuky, a tým podporili Európsky priestor vzdelávania a odbornej prípravy
Podporovať prípravu a účasť národných tímov na súťaži EUROSILLS s cieľom zvýšiť atraktivitu a imidž OVP a propagovať excelentnosť európskeho odborného vzdelávania a prípravy a dosiahnuť postavenie šampióna v globálnych súťažiach WorldSkills
Spolupracovať s medzinárodnými organizáciami, najmä s OECD, ILO, UNESCO, Radou Európy, Svetovou bankou a inými regionálnymi sieťami OVP na svete so zameraním na spoločnú agendu svetového OVP (spoločné svetové konferencie o odbornom vzdelávaní a príprave, podpora výmeny najlepších postupov v oblasti regionálnych inovácií v oblasti OVP a nástrojov spoločného záujmu)

Opatrenia na vnútroštátnej úrovni:

Vytvoriť podporné štruktúry na uľahčenie mobility OVP a dospelých učiacich sa vrátane učňov a na poskytovanie informácií o príležitostiach v hostiteľských krajinách
Zvýšiť mieru mobility účastníkov OVP, ako aj učiteľov a školiteľov, a zároveň posilniť opatrenia na zabezpečenie kvality a uznávania výsledkov vzdelávania, ako aj primerané podporné štruktúry. Podporovať dlhšie obdobia mobility študentov odborného vzdelávania a prípravy v zahraničí a zabezpečiť, aby pracovné stáže učňov boli v súlade s európskym

rámcom pre kvalitu a efektívne učňovské vzdelávanie s prihliadnutím na národné predpisy a kolektívne zmluvy vrátane ustanovení o zdraví a bezpečnosti

Vypracovať medzinárodné stratégie odborného vzdelávania a prípravy, mobilizovať partnerstvá a zahrnúť záväzky týkajúce sa konkrétnych a cielených opatrení so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami v súlade s národnými alebo vnútroštátnymi predpismi.

Podporovať medzikultúrne vedomosti, zručnosti a kompetencie ako súčasť kvalifikačných a učebných osnov v kvalifikáciách odborného vzdelávania a prípravy v súlade s rámcom kľúčových kompetencií

Spolupracovať s ostatnými krajinami EÚ na príprave národných tímov pre medzinárodné súťaže, ako sú WorldSkills a EuroSkills

Na podporu úspešného vykonávania dohodnutých opatrení žiadame stredisko Cedefop a nadáciu ETF, aby sledovali Osnabrückú deklaráciu a podľa toho každoročne podávali správy poradnému výboru pre odbornú prípravu (ACVT) a generálnym riaditeľom pre odborné vzdelávanie (DGVV).

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

eu2020.de
bmbf.de